

RASCOALA

Liviu Rebreanu

CAP I : SE MISCA TARA!

Personaje:

Ion Pravila :primar
Cosma Buruiana :arendasul lui Miron Iuga
Miron Iuga :boier
Grigore Iuga :fiul lui Miron Iuga
Nadina :sotia lui Grigore Iuga, sora lui Gogu Ionescu
Boiangiu :plutonier
Ion Dragos :învatator
Nicodim :preot
Platamonu :arendasul Nadinei si al lui Gogu
Aristide Platamonu :fiul lui Platamonu
Laura Herdelea :sora lui Titu Herdelea
George Pinteaa :sotul Laurei Herdelea (preot)
Eugenia : sora lui George Pinteaa
Gogu Ionescu :sotul Eugeniei (deputat)
Chirila Paun :logofat
Andrei Boerescu :prefect

Mosii: Ruginoasa, Bârlogu, Babaroaga, Gliganu, Lespezi

CAP II : PAMANTURILE

"Apoi ajunsera la Amara. Satul, mai mare, era coplesit de aceeasi saracie, cu aceleasi casute coperite cu paie, aceleasi ograzi pline de balarii."

"Pe dreapta începea gardul de uluci pe subzidire de caramida, cu stâlpi patrati din loc în loc. Era conacul Iuga. In dosul împrejurimii un sir de plopi batrâni strajuiau ca un front de ostasi de garda. Printr-o poarta deschisa se vedea ograda cu cladirile pentru logofeti, argati si alti slujitori, cu grajduri, cotete, hambare... Mai încolo, dupa vreo suta de pasi, venea intrarea principala la casele boieresti. Poarta era înalta si larga, cu trei ascade de zid unite deasupra într-o cusca de porumbei."

Dialog dintre învatatorul Ion Dragos si Titu Herdelea:

"Pe urma învatatorul, încalzindu-se, îi spuse ca oamenii vor pamânt si ca nu mai pot trai din ceea ce prisoseste boierilor. Invoiala, chiar cinstita, impune taranului sa dea jumătate din rodul muncii lui proprietarului. Muncind cât munceste azi, dar pe pamântul lui, omul ar avea un trai de doua ori mai bun. In realitate însa trei sferturi din truda saracilor merge sa întretina huzureala celor ce stapânesc pamânturile. Mai fericiti au fost sclavii de odinioara, care erau hraniti, îmbracati si îngrijiti în schimbul robiei, pe când taranii nostri, robotind mai rau ca robii, nu ajung sa-si câstige nici macar mâncarea omeneasca si trebuie sa cerseasca si sa ramâie vesnic datori la ciocoi ca sa nu moara de foame."

CAP III: FLAMANZII

Boierul Miron Iuga afima:

"-Agricultura cere experienta, si experienta e categorica în privinta asta: o mosie flancata de tarani e condamnata la moarte. Precis si fara apel !... Când vor ajunge cele doua mii cinci sute de pogoane de la Babaroaga în mâinile taranilor, as vrea sa te vad ce învoieli ai sa mai faci cu dânsii. Au sa-ti râda în nas si sa-ti dea cu tifla, baiete! Azi sunt (vru sa spuie ca sunt hoti, dar își aminti de Buruiana si schimba)...sunt cum îi stîm; atunci o sa-si bata joc de tine si mai târziu o sa te bata de-a binelea. Multimii îi trebuie stapân si frâu, altfel vine anarhia!"

CAP IV: LUMINILE

Dialog între arendasul Platamonu si Chirila:

"-Oamenii nu s-au ridicat împotriva dumneavoastra, conasule! protesta logofatul. Dar de, boierule, nici ei n-au pamânt, si de aceea se tot sfarma sa câstige.

-Nici eu nu zic sa nu câstige, s-ar putea? facu arendasul împaturindu-si la loc hârtia. Sa câstige, Chirila!... Dar tocmai mosia mea, Chirila?"

Dialog între D.Rosu(secretar la ziarul Drapelul) si Titu Herdelea. D.Rosu afirma:

"-Deschide ochii, puiule, si uita-te împrejur! Te-ai plimbat la tara în automobil si prin castele ciocoiesti si n-ai pus urechea la pamânt sa asculti glasurile care nu se aud. Din automobil nu se vede si nu se aude nimic. Si nici pe trotuarele Bucurestilor. E falsa si artificiala toata aparenta asta de lux si civilizatie.

Realitatea e alta, tinere! Exportam zeci de mii de vagoane de cereale, si câteva milioane de tarani n-au nici porumb pentru mamaliga cotidiana! Intelegi ca va sa zica asta? Cu luminile Bucurestilor ne înselam pe noi însine. Nu ne aruncam privirea dincolo, fiindca stim ca dincolo e prapastia si numai privind în ea ne-am cutremura... Nu lux, nu automobile si casele, puiule! Astea-s pojghita care acopera un vulcan de dureri. Ca mâine se sparge pojghita si atunci..."

CAP V: FRIGURI

Dialog între Constatin Dumescu, directorul Bancii Române si Miron Iuga. Dumescu afirma:
"-Apoi ma mir, Miroane, de planurile tale! Tu traiesti pe sub pamânt? Tu nu vezi si n-auzi nimic? Nu simti cum se precipita lucrurile, cum pâraie ceva?... Mâine-poi mâine ne putem pomeni cu o expropriere generala a marii proprietati - ce te-ai face tu cu niste sarcini atât de împovaratoare? Ideea se propaga din ce în ce mai insistent. N-o judec. Constat. Paralel progreseaza agitatie taranilor.. Nu, nu, nu trata chestiile astea cu dispret. N-o fi la tine, poate, dar agitatie este o realitate. Poate chiar ea a facut ca ideea expropriarii sa se înfiripeze - nu stiu. Si iarasi nu afirm ca pericolul este iminent. Nu stiu. Dar exista. Si în asemenea clipe nu te mai poti gândi serios sa cumperi mosii. Pamântul a devenit o valoare îndoielnica pâna ce se vor lamuri situatiile. Asa ca... Nu te uita la viata de praznic permanent din Bucuresti. Asta este un semn de boala. Epidemia balutilor si a dansurilor si a chefurilor prevesteste totdeauna un rau, sau îl subliniaza. Fatada prea stralucitoare ascunde vesnic ceva putred. O casa solida nu paradeaza si nu cauta sa-ti ia ochii cu fatada. Eu nu fac nici o politica si nici macar nu ma intereseaza certurile lor. Dar aici, la banca, se simte mai precis pulsul vietii. Si pulsul vietii noastre bate prea neregulat. Organismul are friguri, Miroane! Trebuie sa fim prudenti pâna vom gasi leacul!"